

Hans hverdag er totalt styret af Trumps krig

En eksplosiv gaskrise sender prisen på alt fra iPhones til sytråd på himmelflugt. Mens indiske tuktuk-chauffører må sove i kø ved tanken, advarer eksperter nu om uro, oprør og fattigdom. Men det er ikke kun i Indien, at de lider – det er os alle sammen.

Alexander Sjöberg
alex@berlingske.dk

Inden indiske fra Chennai triller der BMW, Ford og Mahindra ud af fabrikerne. En industriby, hvis globale aftryk vokser, og som de lokale kalder for Indiens Detroit.

Der er dog intet som en tur i en god gammeldags tuktuk. Men hopper du i et af de grønne køretøjer, og spørger du til tingenes tilstand, er fortællingen en anden.

Priserne på alting stiger, og især naturgasen til det folkekære transportmiddel.

Forklaringen er åbenlys – og har alvorlige konsekvenser for hele verden. Også for dig.

Asien forbruger 70 procent af verdens naturgas.

I Indiens tilfælde er 60 procent af den flydende naturgas importeret. 90 procent af den plejer normalt at komme fra eller via Mellemøsten. Så kom krigen mod Iran og krisen i Hornuz.

Det har sendt priserne på himmelflugt, og der er ingen hurtig løsning i sigte. Det gør nu en tur med tuktuk til et billede på en global krise, der skaber frygt for recession og uro.

Vi vinker et af de gule køretøjer ind til vejkanthen, og ud stiger chaufføren Thangamani. Ligesom mange indere benytter han sig kun af et navn.

»Vi er i meget, meget store problemer,« fortæller han, da Berlingske spørger, om krisen i Mellemøsten har påvirket ham.

»Klokken fire om morgenen kan du se 200 autos, der holder i kø for at få gas,« fortsætter han – og bruger det indiske ord for det ikoniske køretøj.

Auto.

Lidt længere derfra bekræfter Milan Patra, der er bestyrer på en gas-tankstation, det billede, Thangamani tegner. For nylig var der fire kilometer kø foran hans butik.

Situationen har nu tvunget Thangamani til at omlægge sit liv totalt.

Hvor han tidligere kunne tanke efter endt arbejde, må han nu holde i kø ved tanken. Der ventes han fra midnat og i værste fald til klokken 7.

Fremskridt i fare

Så kan han lige nå fem timers søvn, før han møder ind igen.

En liter flydende gas er gået fra at koste et beløb svarende til 3,25 kroner til at koste op mod det dobbelte, forklarer Thangamani, der mindes tiden før krigen med et suk.

»Der var ingen problemer.«

Her har chaufføren en vigtig pointe.

For før krigen var fortællingen om Asiens økonomi en succeshistorie. Regionen er verdens fabrik, teknologisektoren boomer, og investeringerne vælter ind.

Det gjorde de asiatiske regeringer i stand til at undgå de værste effekter af Donald Trumps

Thangamani er en typisk indbygger i den indiske industriby Chennai. Han har set byen blomstre op som et af Indiens vigtigste fabriksområder. Nu frygter han fremtiden – for han står midt i en økonomisk krise. Foto: Alexander Sjöberg

toldsatser sidste år, konkluderede Verdensbanken i oktober. Trods global uro beskrev World Economic Forum i januar, hvordan Asiens momentum var »intakts«.

Men så angreb USA og Israel.

Konflikten med Iran har fungeret som et gasblus under den globale geopolitik, og nu er den verdensøkonomiske gullasch ved at brænde på.

Regeringer har åbnet brændstoflagre og trykket på finanspolitiske knapper. Mens eksporten fra Mellemøsten er fortsat mindsket, mens forsyningsruter er dyrere og længere.

Varmen i Chennai får sveden til at pible frem på chaufføren Thangamanis pande. Maj er den tid på året, Indien bruger allermost energi, skriver avisen The Hindu.

Mange frygter et økonomisk chok, også han.

»Problemet her er penge,« siger chaufføren. Frygten for selvsamme chok har for længst fået lande som Filippinerne og Indonesien til at indføre corona-lignende tiltag:

Statslige ansatte er blevet bedt om at arbejde hjemme flere dage om ugen.

Også i Sydkorea, Japan og Taiwan maner regeringerne til ro og har åbnet for lagre og statsstøtte. Men også her er gaskrisen akut.

Den taiwanske mikrochip-gigant TSMC advarer om kommende prisstigning, også på de chip, der bruges til kunstig intelligens, for ikke at tale om iPhones.

I Indien har regeringen omvendt været tilbageholdende med tiltag.

Man har indtil nu haft en fordel.

Det fortæller Jesper Bollerup Gade, der er Dansk Industris landechef i Indien, og som Berlingske møder i Chennai.

Sreeja Allam og Harshita Jaggani har netop færdiggjort deres praktik hos et bilproducent. Nu håber de på at få arbejde, men er ikke blege for at indrømme, at de frygter, at det kan blive svært. De skylder skylden på krisen. Foto: Alexander Sjöberg

»Indien er på sin vis i en gunstig situation, fordi landet samarbejder med rigtig mange. Det betyder også, at man har kunnet skruer op for import af russisk olie,« siger han.

Det skyldes, at Trump har trukket sanktioner på russisk brændstof tilbage.

Også Kina har en sådan fordel. Man har opbygget store nedlagre, og kombineret med grøn energi i stor skala taler man om, at Kina har »absorberet« chokket.

Det har inspireret inderne, fortæller Jesper Bollerup Gade.

Jagten er gået ind på mere grøn energi – det kan måske komme Danmark til gode, vurderer han.

Men den konstruktive tænkning handler om en uvis fremtid og ikke om nu.

Som tingene står, er det nu klart, at vi alle kommer til at mærke mere til krisen.

I Indien er brug af brændstof blevet nedsat på restauranter, så man må vente længe på en grillkylling. I Chennai's elektronikbazar er kunderne få og priserne høje.

De ting, der kommer østfra – fra Kina, typisk – er ramt af en prisstigning på 10-15 procent. Det er de fleste kunder ligegladede med, siger en butiksejer.

Men butiksindehaver Mohamed Haniffas siger, at billedet er langt værre, når man taler om mere avancerede varer, som harddiske.

Her er der sket en forværing af prisen.

»Jeg har lige nu 70 procent færre kunder, end jeg plejer,« anslår han.

»Vi kan intet stille op andet end at håbe på fred, inshallah.«

Ingens problem – alles problem

Og her er det, man skal spidse ører. For effekten rammer globalt.

Alt fra kondomer til mikrochip er blevet dyrere, og forklaringen er ikke kun fragt og brændstof, men også, at de industriprodukter, der bruges til fremstillingen, er ramt af mangel og prisstigning.

Det gælder svovlsyre, nikkel, polyester og nylon – og meget mere – og i Bangladesh har det fået tøjproducenter som Zara og Uniqlo til at skruer ned for produktionen.

»Prisen på sytråd er fordoblet,« oplyser en fabriksejer til avisen Business Standard.

Også produktionen af gødning er ramt, og ifølge FN truer situationen med at skabe en kaskade af effekter, herunder fattigdom og sult.

Spørgsmålet er nu, hvad verdens ledere stiller op.

I Asien ønsker ingen at være del af konflikten.

Selv Japans premierminister, Sanae Takaichi, der har et strålende forhold til Trump, har sagt fra.

Det land, der ultimativt kan presse Iran mest, er Kina. Men Beijing har egne interesser på spil: På den ene side støtter Beijing iranerne. På den anden side holder man igen grundet forholdet til de arabiske naboer.

Indien er godt sagt uden for indflydelse, mens arkerivalen Pakistan sad den tvivlsomme ære af at være vært for de kulde sejlede fredsforhandlinger.

Indiens premierminister, Narendra Modi, har nu lovet at holde gasterne nede.

Hans regering har ladet prisstigningerne ramme erhvervet hårdt for at skåne de private husstande. Sådan gøres krisen mindre ubehagelig for den enkelte.

Men nogle er ved at miste tålmodigheden.

Den indiske rupee er under pres. Der er stigende arbejdsløshed. Flere fabriksområder har været lukket i ugevis for at spare, skriver avisen Business Standard, og forleden opstod der kaos i delstaten Uttar Pradesh, da 2,5 millioner indere ansøgte om 41.000 lavtlønnede statslige stillinger som sikkerhedsvægt.

»Det vil være skidt, hvis Indien bliver presset yderligere,« siger Jesper Bollerup Gade fra Dansk Industri.

»På sigt kan det skabe social destabilisering.«

»Måske endda uro og i yderste konsekvens oprør mod politikerne,« frygter han.

Ekspert bakker ham op i Business Standard: Et par uger mere, og det kommer til at gøre rigtig ondt.

8,8 millioner asiater kan snart blive skubbet ud i fattigdom, skriver avisen.

Men for nu er der ikke meget andet at gøre end at klap på – og forbande en krig, få forstår, så det gør chaufføren Thangamani.

Han må tilbage til arbejdet. Hans datter er 4 år.

Der skal mad på bordet.

Alexander Sjöberg er Berlingskes korrespondent i Asien